

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

Αθήνα, 24 Ιουνίου 2009

Αριθ. πρωτ. 2588

Αρ. Γνωμ. 8/09

Τηλ : 210.6419366

Fax : 210.6411523

Προς

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας

Σε απάντηση του διαλαμβανομένου ερωτήματος στο υπ' αριθμ. πρωτ. 7016/86/3/ 7-5-2009 έγγραφό σας σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα :

Α. Με το άρθρο 9 του Ν. 2800/2000 με τίτλο «Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, ορίζονται μεταξύ των άλλων, και τα ακόλουθα : παρ. 1 : «Η Ελληνική Αστυνομία αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο σώμα Ασφαλείας και λειτουργεί με τους δικούς της οργανικούς νόμους. Για την εκτέλεση της αποστολής της εφοδιάζεται με τα αναγκαία μέσα και εξοπλισμό. ... παρ. 2 : «Όλες οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και το προσωπικό της τελούν σε διαρκή ετοιμότητα για την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος, την προστασία του δημοκρατικού πολιτεύματος και της έννομης τάξης και την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Το αστυνομικό προσωπικό, οι συνοριακοί φύλακες και οι ειδικοί φρουροί θεωρούνται ότι βρίσκονται σε διατεταγμένη υπηρεσία, σε κάθε

περίπτωση που κρίνεται αναγκαία η παρέμβασή του»..παρ.3 :
 «Το προσωπικό του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης
 παραγράφου **εκπαιδεύεται στη χρήση όπλων και ειδικών
 μέσων και μηχανημάτων και φέρει για την άσκηση των
 καθηκόντων του κατάλληλο οπλισμό, εφόδια και μέσα**».

Περαιτέρω, με τα άρθρα 1 δ' περιπτ. 3 και 4, 1 ε' και 3
 παρ. 1, 2α, 3, 5α, β, δ, ζ και 6 του Ν. 3169/ 2003 με τίτλο
 «Οπλοφορία, χρήση πυροβόλων όπλων από αστυνομικούς,
 εκπαίδευσή τους σε αυτά» ορίζονται, μεταξύ των άλλων, και τα
 ακόλουθα : άρθρο 1 δ' περ. 3 και 4 : «...Ο πυροβολισμός
 ανάλογα με το στόχο της βολής κλιμακώνεται σε : 1) 2)....
 3) ακινητοποίησης όταν στοχεύεται η πλήξη μη ζωτικών
 σημείων του σώματος ανθρώπου και ιδίως των κάτω άκρων
 αυτού και 4) εξουδετέρωσης όταν στοχεύεται η πλήξη
 ανθρώπου και πιθανολογείται ακόμη και ο θάνατος του»
άρθρο 1 ε' : «Ένοπλη επίθεση υπάρχει όταν οι επιτιθέμενος
 χρησιμοποιεί όπλο του άρθρου 1 του Ν. 2168/ 1993 εναντίον
 προσώπου ή απειλεί άλλον με άμεση χρήση του. Ως ένοπλη
 επίθεση θεωρείται και η απειλή με πειστική απομίμηση όπλου ή
 με ανενεργό όπλο». άρθρο 3 παρ. 1 : «Ο αστυνομικός
**επιτρέπεται κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του να
 προτάσσει το πυροβόλο όπλο, εφόσον συντρέχει κίνδυνος
 ένοπλης επίθεσης σε βάρος αυτού ή τρίτου**».. παρ. 2 : «Ο
 αστυνομικός **επιτρέπεται να κάνει χρήση πυροβόλου
 όπλου, εφόσον αυτό απαιτείται για την εκπλήρωση του**

καθήκοντός του και συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις :

α) Έχουν εξαντληθεί όλα τα ηπιότερα του πυροβολισμού μέσα, εκτός εάν αυτά δεν είναι διαθέσιμα ή πρόσφορα στη συγκεκριμένη περίπτωση. Ηπιότερα μέσα είναι ιδίως παραινήσεις, προτροπές, χρήση εμποδίων, σωματικής βίας, αστυνομικής ράβδου, επιτρεπτών χημικών ουσιών ή άλλων **ειδικών μέσων**, προειδοποίηση για χρήση πυροβόλου όπλου και απειλή με πυροβόλο όπλοβ).....γ).....». παρ 3 : «Όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλεται η ηπιότερη χρήση του πυροβόλου όπλου. Ως ηπιότερη χρήση του πυροβόλου όπλου νοείται η κατά το εδ. δ' του άρθρου 1 κλιμάκωση της χρήσης του με τη μικρότερη δυνατή και αναγκαία προσβολή». παρ. 4.....παρ.5 : «Ο πυροβολισμός ακινητοποίησης επιτρέπεται αν αυτό απαιτείται : α) Για την απόκρουση ένοπλης επίθεσης, εφόσον η επίθεση άρχισε η επίκειται, ώστε κάθε καθυστέρηση αντίδρασης να καθιστά αναποτελεσματική την άμυνα, β) για την αποτροπή επικείμενης τέλεσης ή εξακολούθησης κοινώς επικινδύνου κακουργήματος ή κακουργήματος που τελείται με χρήση ή απειλή σωματικής βίας γ) δ) Για την προστασία εγκαταστάσεων κοινής ωφελείας ή χώρων στους οποίους φυλάσσονται αντικείμενα επικίνδυνα για τη δημόσια υγεία ή τη δημόσια τάξη ή πειστήρια εγκλήματος εφόσον η φύλαξή τους έχει ανατεθεί ειδικά στον αστυνομικό και επιχειρείται βίαιη είσοδος,

προσβολή ή αφαίρεση των φυλασσομένων από ένοπλο.....
 ε) ζ) Για την αποτροπή αφοπλισμού αστυνομικού κατά την υπηρεσία του». παρ. 6 : «**Ο πυροβολισμός εξουδετέρωσης επιτρέπεται αν αυτό απαιτείται :** α) για την απόκρουση επίθεσης ενωμένης με επικείμενο κίνδυνο θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ανθρώπου και β).....».

Τέλος, με τη διάταξη του άρθρου 133 του Π.Δ. 141/1992 ορίζεται ότι «η χρήση των όπλων από τους αστυνομικούς γίνεται, μεταξύ των άλλων, στις περιπτώσεις που συγχωρείται από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα για την άμυνα και την κατάσταση ανάγκης» ενώ με τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1, 2 και 3 του Π.Κ. ορίζεται ότι : «**Δεν είναι άδικη η πράξη που τελείται σε περίπτωση άμυνας.** Άμυνα είναι η αναγκαία προσβολή του επιτιθεμένου στην οποία προβαίνει το άτομο για να υπερασπισθεί τον εαυτό του ή άλλον από άδικη και παρούσα επίθεση που στρέφεται εναντίον του. Το αναγκαίο μέτρο της άμυνας κρίνεται από το βαθμό της επικινδυνότητας της επίθεσης, από το είδος της βλάβης που απειλείται, από τον τρόπο και την ένταση της επίθεσης και από τις λοιπές περιστάσεις. **Με την τελευταία αυτή διάταξη και υπό τους όρους και προϋποθέσεις που διαγράφονται σ' αυτή παρέχεται το δικαίωμα άμυνας τόσο στον απλό πολίτη, όσο και πολύ περισσότερο στον αστυνομικό ο οποίος δέχεται άδικη επίθεση προκειμένου να**

καταπολεμηθεί το άδικο πριν ή αυτό φθάσει σε βλάβη κάποιου εννόμου αγαθού. Αποτελεί ως εκ τούτου η άμυνα το πρώτιστο όργανο άμέσου προστασίας της εννόμου τάξεως και εντεύθεν του Δικαίου υπό την ειδικότερη μορφή της παρεμποδίσεως (ματαιώσεως) της απειλούμενης αδικοπραξίας (βλ. Χωραφά Ποινικόν Δίκαιον εκδ. ενάτη με επιμέλεια Κ. Σταμάτη παρ. 5 σελ. 1898 επ.).

B. Από το γράμμα και το σκοπό των ανωτέρω διατάξεων και το συνδυασμό μεταξύ τους προκύπτουν τα ακόλουθα :

- 1) Η αστυνομία αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο σώμα ασφαλείας και έχει ως αποστολή, μεταξύ των άλλων, να διασφαλίζει την κοινωνική ειρήνη και ευταξία, να προστατεύει τα έννομα αγαθά των πολιτών, μεταξύ των οποίων η ζωή και η περιουσία καθώς επίσης να προστατεύει τις εγκαταστάσεις κοινής ωφελείας και γενικότερα τα δημόσια κτίρια.
- 2) Για την εκπλήρωση της ανωτέρω αποστολής είναι δυνατή, επιτρεπτή σε κάποιες δε περιπτώσεις και επιβεβλημένη η υπό των οργάνων της αστυνομίας χρήση ακόμη και πυροβόλων όπλων.
- 3) Η χρήση του πυροβόλου όπλου με σκοπό την ακινητοποίηση, είναι επιτρεπτή, μεταξύ των άλλων, για την απόκρουση ένοπλης επίθεσης η οποία άρχισε ή επίκειται, για την αποτροπή επικείμενης τέλεσης ή εξακολούθησης κοινώς επικινδύνου κακούργηματος ή κακουργήματος που

τελείται με τη χρήση ή απειλή σωματικής βίας, για την προστασία εγκαταστάσεων κοινής ωφελείας, στις οποίες περιλαμβάνονται αναμφιβόλως όλα τα δημόσια κτίρια, τα οποία αποτελούν περιουσία του ελληνικού λαού και λειτουργούν επ' ωφελεία του και για την αποτροπή αφοπλισμού αστυνομικού κατά την υπηρεσία, ενώ η χρήση του πυροβόλου όπλου με σκοπό την εξουδετέρωση είναι επιτρεπτή για την απόκρουση επίθεσης ενωμένης με επικείμενο κίνδυνο θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης.

- 4) Εφόσον όμως στις ανωτέρω υπό τον αριθμό 3 περιπτώσεις είναι επιτρεπτή η χρήση πυροβόλου όπλου **είναι προφανές ότι πολύ περισσότερο είναι επιτρεπτή η χρήση ηπιωτέρων μέσων.** Μεταξύ των ηπιωτέρων μέσων αναμφιβόλως περιλαμβάνονται και οι **χειροβομβίδες** οι οποίες κατά την έκρηξη διασπώνται σε μικρά τεμάχια από καουτσούκ και οι οποίες δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των θανατηφόρων όπλων, κατά τα **διαλαμβανόμενα στο προς εμάς έγγραφό σας αλλά και το σχετικό έγγραφο του εισαγωγέα.** Ειδικότερα κατά τα διαλαμβανόμενα στο προς εμάς έγγραφό σας και το έγγραφο του εισαγωγέα δεν προκαλούν θάνατο ούτε όμως σοβαρές σωματικές βλάβες. Προκαλούν μόνον «σοκ αδρανοποίησης», το οποίο αναγκάζει τον επιτιθέμενο να σταματήσει την επίθεση και τον αποτρέπει από τις επιχειρούμενες πράξεις του.

- 5) Θα ήταν παράλογο και αντίθετο προς την ύπαρξη, λειτουργία και αποστολή της αστυνομίας να γίνει δεκτό ότι οι αστυνομικοί έχουν μεν καθήκον να προστατεύουν στόχους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται τα πρόσωπα, οι εγκαταστάσεις κοινής ωφελείας και γενικότερα τα δημόσια κτίρια, με σκοπό την αποτροπή θανατώσεως ή τραυματισμού, ως προς τα πρόσωπα ή την αποτροπή εμπρησμού και εν γένει καταστροφής ή άλλων βανδαλισμών ως προς τις κοινής ωφελείας εγκαταστάσεις και εν γένει τα δημόσια κτίρια, πλην όμως απαγορεύεται σ' αυτούς να χρησιμοποιούν τα αναγκαία και επιβαλλόμενα κάθε φορά μέσα για την επίτευξη του σκοπού και εν γένει την εκπλήρωση του καθήκοντος. Στην τελευταία αυτή περίπτωση θα ετίθετο αληθώς το ερώτημα ποιος ο λόγος υπάρξεως και λειτουργίας της αστυνομίας.
- 6) Η χρήση των ηπιότερων μέσων, της χρήσεως του πυροβόλου όπλου, είναι όμως όχι απλώς επιτρεπτή αλλά και επιβεβλημένη από τον αστυνομικό ή αστυνομικούς στους οποίους κατά καθήκον έχει ανατεθεί είτε η φύλαξη προσώπων είτε η φύλαξη κοινής ωφελείας εγκαταστάσεων ή δημοσίων κτιρίων από εμπρησμούς και πάσης φύσεως καταστροφές και βανδαλισμούς, προκειμένου να εκπληρώσουν έτσι την αποστολή τους και γενικότερα το καθήκον τους.

Γ. Με βάση τ' ανωτέρω η απάντηση στο ερώτημά σας δεν είναι πλέον δυσχερής. Οι αστυνομικοί στους οποίους έχει ανατεθεί η φύλαξη στόχων είτε αυτοί είναι πρόσωπα είτε κοινής ωφελείας εγκαταστάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται αναμφιβόλως όλα τα δημόσια κτίρια, **προκειμένου να εκπληρώσουν το ανατεθέν σ' αυτούς καθήκον και εντεύθεν την αποστολή τους, ως αστυνομικοί, εφόσον λαμβάνει χώραν επίθεση είτε κατά προσώπων με όπλα (πυροβόλα όπλα, βόμβες μολότοφ, εκρηκτικούς μηχανισμούς, ρόπαλα, λαστούς κ.λ.π.) με σκοπό την αφαίρεση ζωής ή τον τραυματισμό τους είτε κατά εγκαταστάσεων κοινής ωφελείας, στις οποίες περιλαμβάνονται όλα τα δημόσια κτίρια, με βόμβες μολότοφ, εκρηκτικές ύλες, εμπρηστικούς μηχανισμούς κ.λ.π. με σκοπό τον εμπρησμό και εντεύθεν την καταστροφή τους ή αυτοτελώς την καταστροφή τους, επιτρέπεται αλλά και επιβάλλεται, εν όψει της αποστολής και του καθήκοντός τους, να κάνουν χρήση των χειροβομβίδων, οι οποίες κατά την έκρηξη διασπώνται σε μικρά τεμάχια από καουτσούκ και οι οποίες δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των θανατηφόρων μέσων ούτε προκαλούν σοβαρές σωματικές βλάβες, με σκοπό να αποκρούσουν την επίθεση και να προστατεύσουν τη ζωή των προσώπων και την ακεραιότητα των κοινής ωφελείας εγκαταστάσεων και των δημοσίων κτιρίων. Η ζωή αλλά και η σωματική ακεραιότητα είναι αναφαίρετα έννομα αγαθά, ενώ οι κοινής ωφελείας**

εγκαταστάσεις και τα δημόσια κτίρια αποτελούν περιουσία του ελληνικού λαού και λειτουργούν υπέρ του ελληνικού λαού, ο οποίος τελικώς θα κληθεί να καταβάλλει το τίμημα των εμπρησμών και της καταστροφής τους, όπως έχει κατ'επανάληψη συμβεί στο παρελθόν (δημόσια και ιδία πανεπιστημιακά κτίρια έχουν γίνει παρανάλωμα του πυρός), λόγος για τον οποίο επιβάλλεται η προστασία τους από τους κινουμένους και δρώντες εκτός του περιγράμματος της εννόμου τάξεως.

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Γεώργιος Σανιδάς

Κοινοποίηση :

κ. Χρήστο Μαρκογιαννάκη

Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών

ΕΓ/